

Stawy rybne w kontekście wdrażania aktualnej polityki klimatycznej i celów ochrony środowiska

Dr hab. inż. Katarzyna Tokarczyk-Dorociak

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Katedra Architektury Krajobrazu

Ustka, 16 listopada 2022 r.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Zakres wykładu

Wprowadzenie

Wyzwania zrównoważonego rozwoju

Cele ochrony środowiska – 8.EAP

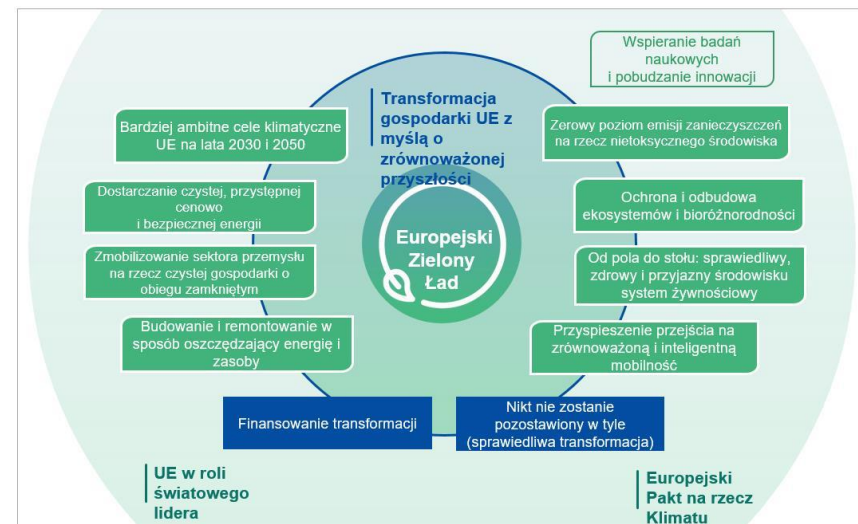
Polityka klimatyczna

Wyzwania i możliwości dla gospodarki stawowej

Podsumowanie

fot. Paweł Kucharski, www.stawymilickie.pl

Jaka jest zgodność gospodarki stawowej z celami Zrównoważonego Rozwoju?

Zmiana klimatu i degradacja środowiska stanowią zagrożenie dla Europy i reszty świata.

Europejski Zielony Ład ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę

świeże powietrze,
czysta woda, zdrowe
gleby i różnorodność
biologiczna

wyremontowane
energooszczędne
budynki

zdrowa i przystępna
cenowo żywność

większa oferta
transportu
publicznego

czystsza energia i
najnowsze
ekologiczne innowacje
technologiczne

trwalsze produkty,
które można naprawić,
podać recyklingowi i
ponownie wykorzystać

przyszłościowe
miejsca pracy i
umiejętności
niezbędne do
transformacji

odporny i
konkurencyjny w skali
globalnej przemysł

Źródło: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl#thematicareas

Cele UE to:

- zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w obliczu zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej,
- zmniejszenie śladu środowiskowego i klimatycznego związanego z systemem żywnościowym,
- wzmocnienie odporności systemu żywnościowego UE,
- przeprowadzenie globalnej transformacji w ramach **strategii „Od pola do stołu”**.

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

CELE:

- utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu,
- rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych,
- wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną,
- wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.

Ochrona terenów podmokłych może przynieść oszczędności około 50 mld euro rocznie dzięki zmniejszeniu strat z tytułu szkód powodziowych

Wspólna Polityka Rolna i Wspólna Polityka Rybacka – jeszcze większe ukierunkowanie na cele ZR i EZŁ

Rolnictwo ekologiczne (cel to 25% rolnictwa w EU do 2030 r.)

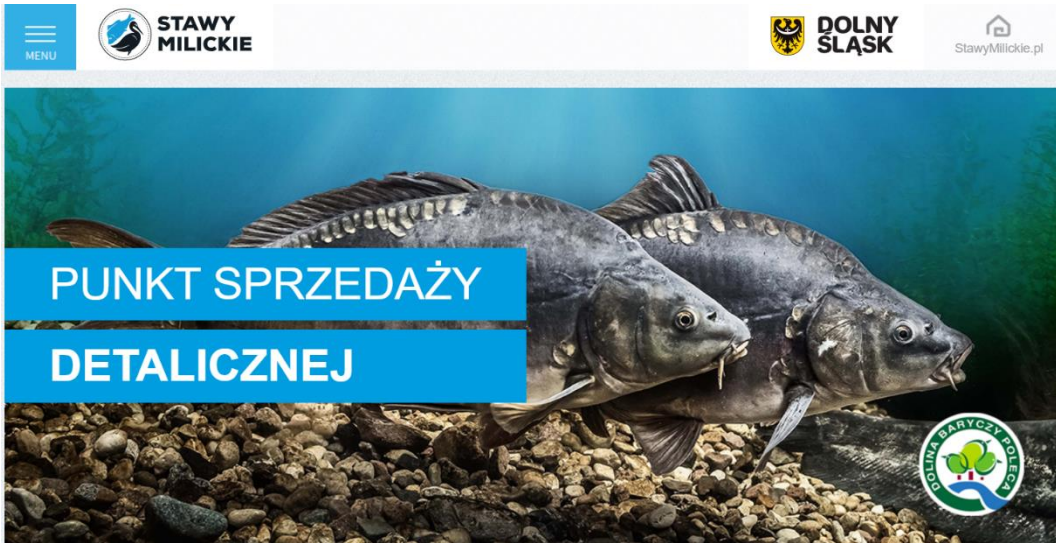
Włączanie „ekoschematów – ang. „eco – schemes” w zasady finansowania ze środków UE

Ryby oraz owoce morza generują mniejszy „footprint” niż inne produkty pochodzenia zwierzęcego => ważne z punktu widzenia wdrażania ZR i EZŁ

Krótkie Łańcuchy Dostaw Żywności

„Należy skuteczniej wspierać alternatywne kanały dystrybucji, w tym krótkie łańcuchy dostaw, oraz lokalne rynki, które zwiększają udział rolników w łańcuchu wartości dodanej, sprzyjają rozwojowi produkcji ekologicznej i tradycyjnej oraz wzmacniają więzi między rolnikami a konsumentami”

Wspólna polityka rolna po 2020 roku – z polskiej perspektywy

Źródło: <http://www.ryby.stawymilickie.pl/pl,punkty,sprzedazy,detalicznej,379.html>

8. Program działań w zakresie środowiska do 2030 r.

CELE

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz **neutralności klimatycznej do 2050 r.**;
- wzmocnienie **zdolności przystosowawczych**, zwiększenie **odporności** i **zmniejszenie podatności na zmianę klimatu**;
- dążenie do **modelu regeneracyjnego wzrostu**, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na **gospodarkę o obiegu zamkniętym**;
- osiągnięcie **zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń**, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków;
- ochrona, zachowanie i przywrócenie **różnorodności biologicznej** oraz **wzmocnienie kapitału naturalnego** (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich);
- **redukcja presji na środowisko i klimat** związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i **systemu żywnościowego**).

MITYGACJA

ADAPTACJA „przystosowanie”

UNIA EUROPEJSKA

PARLAMENT EUROPEJSKI

RADA

Bruksela, 25 czerwca 2021 r.
(OR. en)

2020/0036 (COD)

PE-CONS 27/21

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej

Neutralność klimatyczna UE do 2050 r.

30% budżetu UE na lata 2021-2027 i Next Generation UE na projekty związane z klimatem

Bruksela, dnia 24.2.2021 r.
COM(2021) 82 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Budując Europę odporną na zmianę klimatu - nowa Strategia w zakresie przystosowania do zmiany klimatu

Woda i klimat

Rozwiązania oparte o przyrodę

Ochrona i odbudowa ekosystemów

Utrzymanie, zwiększenie bioróżnorodności

Rozwiązania makrofiskalne (ubezpieczenia od ryzyka związanego z klimatem)

Ministerstwo Środowiska

**Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i
obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku
2020**

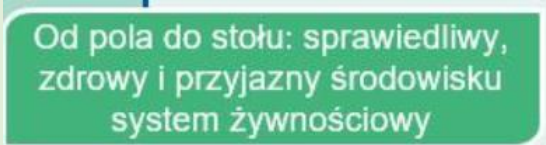
z perspektywą do roku 2030

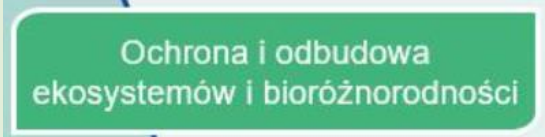
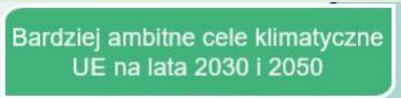
POPRAWA RETENCJI

Plany adaptacji do zmian klimatu dla miast (pow. 100 tys.) / aktualnie dla aglomeracji (w tym obszarów rolniczych)

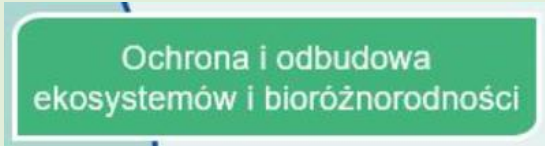
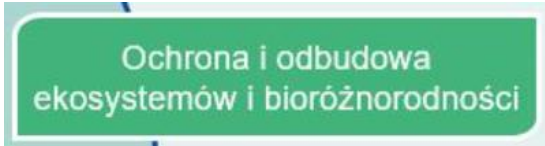
Stawy a wdrażanie ZR, celów ochrony środowiska oraz polityki klimatycznej

Funkcje	ZR	Cele OŚ	Polityka klimatyczna
Produkcja żywności o wysokiej jakości			Mniejszy foodprint „ślad środowiskowy” oraz carbon footprint „ślad węglowy” żywności produkowanej lokalnie , w szczególności z gospodarstw ekstensywnych i ekologicznych
Wpływ na lokalny rynek pracy, w szczególności na obszarach wiejskich		Miejsca pracy będą związane z działalnością przyjazną środowisku – pośredni pozytywny wpływ na cele OŚ	Przy zastosowaniu KłD – zmniejszenie śladu węglowego związanego z dostawami żywności

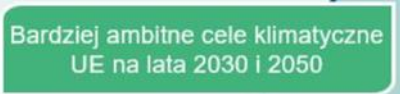
Stawy a wdrażanie ZR, celów ochrony środowiska oraz polityki klimatycznej

Funkcje	ZR	Cele OŚ	Polityka klimatyczna
Retencja	 	 	Mitygacja i adaptacja
Wpływ na jakość wody (oczyszczanie)	 		Pośredni pozytywny wpływ na klimat

Stawy a wdrażanie ZR, celów ochrony środowiska oraz polityki klimatycznej

Funkcje	ZR	Cele OŚ	Polityka klimatyczna
Bioróżnorodność (w szczególności stawów ekstensywnych)	 		Ekosystemy odporne na zmiany klimatu
Kształtowanie krajobrazu	 		Tworzymy krajobrazy, które mają potencjał do pozytywnego wpływu na mikroklimat (mitygacja i adaptacja)

Stawy a wdrażanie ZR, celów ochrony środowiska oraz polityki klimatycznej

Funkcje	ZR	Cele OŚ	Polityka klimatyczna
Wpływ na mikroklimat			Mitygacja i adaptacja

Podsumowanie

Stawy rybne:

- mając pozytywny wpływ na wdrażanie zrównoważonego rozwoju, przyczyniają się bezpośrednio i pośrednio do osiągnięcia celów Agendy 2030;
- oddziałując pozytywnie na mikroklimat wspierają działania mitygacyjne oraz adaptacyjne w zakresie polityki klimatycznej;
- kształtując krajobraz, wpływają na zwiększenie bioróżnorodności oraz dobrą jakość życia;
- retencjonując wodę, poprawiają warunki wodne (pozytywny wpływ na bilans wodny);
- oczyszczając wodę, pozwalają na poprawę jakości środowiska;
- tworząc miejsca pracy, kształtują lokalne społeczności;
- dostarczając (lokalnie) żywność wysokiej jakości, współtworzą bezpieczeństwo żywnościowe.

„Gospodarcze, przyrodnicze i kulturowe funkcje stawów przemawiają za ich utrzymaniem a nawet powiększeniem ich powierzchni”

Prof. dr hab. inż. Stanisław Wróbel (1994)